

Dinsdag 10 december 1918 – ochtendeditie

De heer van Vollenhoven ereburger van Antwerpen.

Uit Brussel wordt ons gemeld:

Uit Antwerpen ontvang ik zopas een afschrift van de brief, waarbij de gemeenteraad van die stad aan onze minister-resident het ereburgerschap van Antwerpen aanbiedt. Daarin wordt onder meer gezegd:

We herdenken dankbaar de grote diensten, die uwe excellentie aan ons zoveel geteisterd land bewezen heeft. Indien de bevolking met waardigheid de talloze en wrede beproevingen van de wereldoorlog heeft kunnen dragen, dan is zulks in grote mate aan de onbegrensde toewijding van uwe excellentie te danken. In de benarde dagen, wanneer de voedselvoorziening groot gevaar liep, wist iedere medeburger, dat door uw excellentie het onmogelijke gedaan werd om ons te sparen voor hongersnood en ellende. Deze hoge menslievende taak zal in het geheugen der Antwerpse bevolking bewaard en in de annalen der stad geboekt blijven.

We vertrouwen, dat het uwe excellentie zou believen, het ereburgerschap, verleend door de stad Antwerpen, te aanvaarden. Het zal voor onze stad een grote eer zijn, een zo waardig ereburger onder haar zonen te tellen.

Tevens verzoeken wij uw excellentie, onze metropool met een bezoek te vereren.

De Limburgse mijnen.

De terugkeer naar hun vaderland van ongeveer 3000 geïnterneerde Belgische militairen, die in de Limburgse mijnen werkten, heeft de

productie van die mijnen uit de aard der zaak doen dalen, hetgeen te meer ongelegen uitkomt, nu ook de griep belemmerend werkt op de voortbrenging en de invoer van Duitse kolen geheel stop staat.

Het is begrijpelijk, dat onder die omstandigheden de vraag is gesteld, of het niet mogelijk zou zijn meer werklozen uit andere vakken in de mijnen te gebruiken. Bij zoverre hun arbeid nuttig kan zijn, worden evenwel reeds werklozen gebruikt. De werkgelegenheid is echter beperkt. Onder de vertrokken Belgische mijnwerkers toch waren vele houters, die in de eerste plaats nodig zijn voor verhoging van de productie, en, voor hun werk zijn geschoolde arbeiders nodig. Er wordt al het mogelijke gedaan om zulke geschoolde krachten te krijgen.

Krijgsgevangenen.

Men meldt ons uit Winterswijk:

Heden, zondag, zijn hier aangekomen 28 Fransen, 2 Belgen, 11 Portugezen, 23 Russen en 1 Italiaan. Daar de treinverbinding met Borken en Bocholt nog niet hersteld is, komen de meeste krijgsgevangenen hier te voet aan, gewoonlijk de spoorbaan als betrouwbare gids volgend. Daar het ons bevreemde, dat de mensen zo geregeld in kleine groepjes en niet in groten getale aankomen, hebben wij eens naar de reden daarvan geïnformeerd. Men vertelde ons, dat de kampen in Duitsland nog wel degelijk bewaakt worden. De schildwachten zijn echter ook wel omkoopbaar. Voor wat levensmiddelen of wat zeep (dit laatste artikel vooral) laat men de mannen wel door en als zij dan maar eenmaal op stap zijn, ondervinden ze weinig last. De politie of de soldaten in de steden en dorpen, die gepasseerd worden, houden hen niet tegen. Dat weten de mensen in de het kamp echter niet en men verkeert daar zelfs in de mening, dat de Hollandse grens voor hen gesloten is. In het kamp

te Munster ging het praatje, dat Hollandse soldaten aan de grens staan en onverbiddelijk elke krijgsgevangene neerschieten, die tracht binnen te dringen. Daardoor worden velen teruggehouden, temeer omdat de Duitsers beloven eerstdaags voor transport per trein te zullen zorgen. Dat "eerstdaags" is echter al zo dikwijls een teleurstelling gebleken, dat sommigen de stoute schoenen aantrekken en het er op wagen, vooral ook omdat de gewone pakketten uit het vaderland nu uitblijven.

De heden aangekomen krijgsgevangenen hadden een ervaring opgedaan, die een eigenaardig licht op de toestand in Duitsland werkt. Het kamp te Dulmen hadden ze vrij gemakkelijk kunnen verlaten en onderweg waren ze niet lastig gevallen. Duitse soldaten hadden hen af en toe wel aangehouden, maar ten slotte toch altijd laten vertrekken. Aan de grens echter stuitten zij eensklaps op Duitse patrouilles, die hen tegenhielden, beweerend, dat sinds vrijdag order gekomen was om de doortocht naar Holland te beletten. Een officier gaf opdracht hen terug te voeren. Nauwelijks had deze echter zijn rug gekeerd of de Duitse soldaten bleken tegen betaling of voor levensmiddelen bereid een oogje dicht te doen. Zo kwamen allen toch over. Enkele van onze zegslieden scheen het achteraf toe, dat dat hele grensrelletje een truc der Duitsers was geweest om zich persoonlijk te bevoordelen.

Te Nijmegen zijn uit Duitsland 1300 Franse en Belgische krijgsgevangenen aangekomen en ondergebracht in de twee kazernesgebouwen der infanterie aan de Groesbeekse weg.

Koning Albert bij kardinaal Mercier.

Mechelen, 9 december. Heden heeft de koning, vergezeld van de minister-president, een bezoek aan kardinaal Mercier gebracht. In een toespraak heeft de koning hulde gebracht aan de

vaderlandsliefde van de kardinaal en vervolgens het heldhaftig gedrag van de prelaat geschetst tijdens de jaren der bezetting en zijn krachtige tegenstand tegenover de eisen en plagerijen van de overweldiger. De koning dankte de kardinaal voor de morele steun en de opbeuring, welke hij de Belgische bevolking gedurende de dagen van tegenspoed en neerslachtigheid heeft gebracht. Hij overhandigde hem het grootlint der Leopoldsorde.

De kardinaal dankte en huldigde op zijn beurt het dappere gedrag van de koning.

Dinsdag 10 december 1918 – avondeditie

Franse opvattingen inzake de kwestie van de Schelde en Limburg.

Een particulier telegram, dat wij uit Parijs ontvangen naar aanleiding van het artikel, dat de Temps van 7 december over de kwestie van de Schelde en van Nederlands Limburg openbaar gemaakt heeft, versterkt de indruk, dat de redacteur over buitenlandse politiek van de Temps bij het schrijven van het artikel de vertolker is van de thans in regeringskringen te Parijs heersende opvattingen omtrent deze zaken. Er wordt in dat particuliere telegram, in aansluiting op het artikel in de Temps, nadruk op gelegd, dat de woorden uit Poincaré's toosten ter verwelcoming van koning Albert niet maar als gewone gelegenheidswoorden beschouwd moeten worden, maar dat ze bijzondere aandacht in Nederland verdienen, omdat de wijze, waarop de Franse regering de Belgische opvattingen van "herstel van soevereiniteit" zal steunen "noodzakelijkerwijze" de kwestie van de Scheldemonding zal raken.

Daar men van Franse zijde tevoren steeds gezegd heeft, dat men een rechtvaardige en duurzame vrede wil, geeft men aan de houding die

men tegenover Nederland gaat aannemen, nu maar deze draai, dat ze niet met een rechtvaardige en duurzame vrede overeen te brengen zou zijn, "indien de Scheldekwestie bleef zoals ze thans was".

Behalve de Temps, raakt ook de Journal des Débats van 7 december in zijn beschouwing van de toosten van president Poincaré en koning Albert de kwesties van de Schelde en van Limburg aan. Auguste Gauvain, de redacteur voor buitenlandse zaken van de Débats, heeft de beide zinnen uit de toosten weer, waar het op aankomt.

President Poincaré zegde: "Voortaan losgemaakt van de banden van die onzijdigheid, die geen waarborg voor haar geweest is, zal België zijn onafhankelijkheid en zijn soevereiniteit terugkrijgen, zal het de voldoening ontvangen, waarop het door zijn langdurig martelaarschap recht heeft, en het zal kunnen rekenen op de eeuwige dankbaarheid van Frankrijk, aan wiens zijde het de vrijheid verdedigd heeft."

Koning Albert antwoordde: "Losgemaakt van de internationale servituten, die op haar rustten door traktaten, die de oorlog diep geschokt heeft, moet België, met de hulp van Frankrijk en zijn bondgenoten, zijn economische welvaart weer herstellen en in een nieuwe staat van zaken de elementen van stevigheid, evenwicht en duur vinden, die het zullen veroorloven op de weg van zijn bestemming verder te gaan."

Gauvain zegt, dat de ontvangst te Parijs de koning van België zeker bewezen heeft, dat Frankrijk's bijstand aan België verzekerd is, waarop hij wijst op de eisen van het Belgische nationalisme, zoals bijvoorbeeld spreekt uit het blad La Nation Belge, opvolger van de XXe Siècle. "Dit blad, zegt Gauvain, eist met een bijzonder vuur de terugkeer tot het moederland van België en Luxemburg. Dit zijn

kwesties, die slechts beslist kunnen worden door de toestemming van de belanghebbenden volgens het zelfbeschikkingsrecht der volkeren. Maar niemand in Frankrijk mag de wensen van onze bureu (de Belgen) op dit punt negeren, evenmin als hun voornemen om de regeling van de Scheldemondingen te wijzigen. België heeft te zeer geleden van de servituten van allerlei aard, die men het in 1839 opgelegd heeft, en het wil er zich thans van bevrijden. Wij herinneren ons onzerzijds, dat die servituten ingesteld zijn tegen Frankrijk, ten bate van Duitsland. Er is dus reden te verwachten, dat onze bondgenoten en vrienden het zich ook zullen herinneren in de loop der vredesonderhandelingen".

Anti-annexionistische actie in Limburg.

De Limburger Koerier van gisteren bevat de volgende oproep:

Limburgers,

Ons vijandige persstemmen uit België en onedele handelingen van anti-nationale landgenoten en intrigerende vreemdelingen in Limburg noodzaken ons om met alle man en macht front te maken tegen de opkomende politieke propaganda om Limburg of een gedeelte van dit gewest in de nabije toekomst bij België in te lijven.

Men geeft een onjuiste politiek geschiedkundige voorlichting en een valse voorstelling van de daadzaken van onze regeringen de laatste maanden. Men beroept zich op de geografische en biologische, de commerciële en de industriële ligging van ons gewest. Men beweert, dat wij, Limburgers, een dergelijke inlijving zullen waarderen! Men maakt op alle mogelijke en ongemotiveerde wijze stemming tegen ons land en ons Limburg.

We moeten ons volk voorlichten en waarschuwen. We moeten door Nederlandse propaganda in het buitenland, vooral in België, Frankrijk

en Engeland, duidelijk inlichtingen omtrent de ware stand en de ware gezindheid van de Limburgse bevolking verschaffen. We moeten zo nodig de regeringen van deze staten en de aanstaande vredesconferentie van onze nationale ideeën op de hoogte stellen.

We stellen er prijs op te verklaren, dat zeer vele Limburgers een zeer grote sympathie voor het Belgische volk voelen en daarvan gedurende meer dan vier jaar van zware inspanning sprekende bewijzen hebben gegeven; maar daarom willen we volstrekt nog niet zonder meer Belgen worden.

Deze oproep is gericht tot alle provinciegenoten. We willen geen Maastrichtse, maar een Limburgse anti-annexionistische actie.

Uit alle rangen en standen, uit alle politieke partijen en godsdienstige gezindheden vragen wij mannen en vrouwen een Limburgs comité te vormen om zo spoedig mogelijk in de provinciale vergadering te beraadslagen, met welke middelen wij ons tegen annexionistische actie moeten keren.

Wij zijn dit uit een moreel en een nationaal oogpunt verplicht.

Zij, die genegen zijn om in een dergelijk Limburgs comité te treden, gelieven dit ten spoedigste, doch uiterlijk voor vrijdagavond aanstaande aan een van de voorlopige comitéleden te berichten.

Te Bourtange zijn gisteren acht Russische krijgsgevangenen over de grens gekomen en te Vlagtwedde een Franse en drie Belgische krijgsgevangenen.

Gistermorgen zijn bij Oldenzaal over de grens gekomen 18 Franse, 21 Russische, 3 Belgische en 14 Engelse krijgsgevangenen en 1 Duitse deserteur.

Men meldt ons uit Winterswijk:

De mededeling ons gisteren door krijgsgevangenen versterkt, als zouden zij door de Duitse patrouilles aan de grens zijn tegengehouden, blijkt inderdaad waar te zijn. In de Essener Zeitung vinden we heden namelijk een bekendmaking van het obercommando, waarin alle soldatenraden er op attent worden gemaakt, dat het onverantwoordelijk is de krijgsgevangenen vrij te geven. Ook de wachten aan de grenzen wordt daarin op het hart gedrukt hun plicht te doen en de mannen terug te wijzen. Als reden wordt aangegeven, dat onder andere de Engelse regering onder bedreiging van heropening van de vijandelijkheden, met klem heeft geprotesteerd tegen het ordeloos vrijlaten der gevangenen. Wie dus zijn plicht niet doet, waarschuwt de bekendmaking, maakt, dat ons reeds zwaar getroffen land nieuwe moeilijkheden tegemoet gaat.

Heden kwamen dan ook slechts 8 Italianen, 1 Fransman, 1 Engelsman en 2 Russen over de grens.

Gisteravond zijn te Oldenzaal over de grens gekomen 7 Servische, 7 Russische, 3 Franse, 2 Engelse en 8 Belgische krijgsgevangenen.

Te Enschede zijn gisternacht in verschillende groepen 413 Italiaanse, 250 Belgische en 1213 Engelse krijgsgevangenen te voet uit Gronau aangekomen, die allen in de Boekelse stoomblekerij zijn ondergebracht.

Gisteren kwam een trein met 1656 Engelsen en een met 1000 Fransen aan, deze laatste trein is doorgezonden naar Hengelo. In de loop van de dag vertrokken 2360 Engelsen en 250 Belgen naar Amersfoort.

La Libre Belgique van vrijdag jongstleden bevat een warm gesteld artikel, waarin de verdienste van de Nederlandse minister-resident te Brussel, de heer van Vollenhoven, gehuldigd worden.

"De herinnering aan de minister-resident zal verbonden blijven aan die verschrikkelijke oorlogsjaren met te groter aanhankelijkheid, omdat de goedheid van deze mens een zo scherp contrast vormde met alle ongerechtigheden en wreedheden van de bezetter."

Het agentschap Havas meldt op 9 december:

Een Franse divisie en Amerikaanse troepen zijn gisteren Aken binnengetrokken. De Franse generaal Degoute heeft voor de kathedraal tot de verzamelde Frans-Amerikaanse troepen een toespraak gehouden, waarin hij zegde: soldaten, elfhonderd jaar geleden maakte Karel de Grote van Aken een militair bolwerk tegen de stroom der Germaanse invallen. Ik kan ze niet alle opnoemen. Ik noem, die van 1870 en 1914, waarbij België overweldigd werd, alle aangegane verbintenissen ten spijt. Maar aan de IJzer, de Schelde, de Somme, de Aisne, de Oise, de Marne en voor Verdun werd de invasie gestuit. Als de grote schuldige aan deze oorlog, aan de misdaad, die de mensheid met 20 miljoen man heeft moeten betalen, wijs ik Willem Hohenzollern aan, die niet ver van hier zijn onvermijdelijke straf afwacht.

Ik buig het hoofd voor het graf van de grote voorvader van onze koningen.

Daarna had onder toevloed van een grote menigte het defilé plaats. Het ruitersstandbeeld van Frederik Wilhelm werd met een zwart floers overdekt.

Nederland en België (ingezonden stuk).

Rotterdam, de 9e december 1918.

Hooggeachte redactie,

De Belgische geïnterneerden hebben met blijdschap de ingezonden brief van hun landgenoot Emiel Hullebroek gelezen. Ze zijn allen bezield door dezelfde gevoelens en zijn er ook vast van overtuigd, dat het gevaar, dat enkele franskiljonse bladen dreigen op te roepen, niet bestaat, daar hun walgelijke ophitsende frasen niet de minste weerklank zullen terugvinden in het gemoed der Belgische bevolking. Al de Vlamingen en ook de edel denkende Walen hebben de grootste verontwaardiging laten blijken tegenover die misselijke politieke beweging, en zullen eensgezind blijven in hun streven naar nauwere vriendschappelijke banden tussen Holland en België.

We zullen zeker niet dulden dat de Belgen, die zich groot gehouden hebben in deze oorlog, zich nu door de schuld van die ellendige frasemakers, van ondankbaarheid bejegend zien worden.

Ik neem ook deze gelegenheid te baat, daar de Belgische geïnterneerden nu op het punt staan naar hun vaderland terug te keren, om aan de ganse Nederlandse bevolking onze dank te betuigen voor hun hartelijk onthaal en hun diep medegevoelen.

Nederland heeft wel gedaan neutraal te blijven, om zijn heerlijke taak van lijden verzachten te kunnen vervullen.

Hoogachtend,

Robert Geenens,
Belgisch geïnterneerde.